

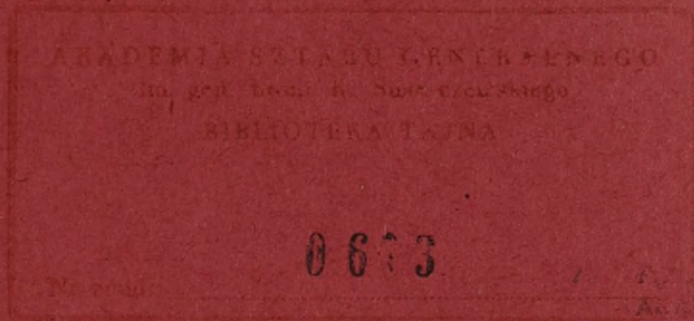
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ i ŚL. SZTABÓW

TAJNE

Egz. Nr 8

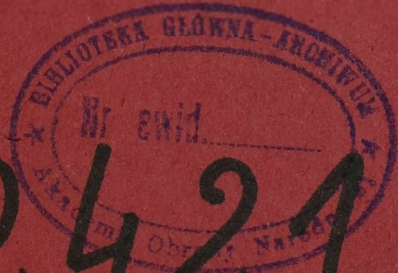
ppłk BŁUS

Archiwum Biblioteki Tajnej
Akademii Sztabu Generalnego
im. gen. br. Kar. Świerczewskiego
Dział Sztaby 130
Nr

WALKA D.P. W OKRĄŻENIU i WYJŚCIE Z OKRĄŻENIA

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. Kar. Świerczewskiego

Dział 1259
Nr

12427
~~01259~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni Karola Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ i SŁ. SZTABÓW

TAJNE

Egz. Nr 8

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Swierczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
0673

ppłk BŁUŚ

Archiwum Biblioteki Tajnej
Akademii Sztabu Generalnego
im. gen. broni Karola Swierczewskiego
Dział 50130
Nr

WALKA D.P. W OKRĄŻENIU i WYJŚCIE Z OKRĄŻENIA

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

Dział
Nr 1259

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid.
Akademii Sztabu Generalnego
Obr. Narzędzi

12427

~~1259~~

Przew. Prot. 12357 Jan.

A K A D E M I A . . . S . Z . T . A . B . U . . . G . E . N . E . R . A . L . N . E . G . O .
Im. gen. broni K. Swierczewskiego
KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ I SŁUŻBY SZTABOW

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRA TO I SŁ. SZT.

F R O S T I A K O W
gen. bryg.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Data
Nr 01259

Temat: "Walka DP w okrażeniu i wyjście z okrażenia"

Cel: Zapoznać słuchaczy z zasadami organizacji i prowadzenia walki przez DP w okrażeniu i przy wyjściu z okrażenia.

Czas: 2 godziny.

Treść: I. Wstęp

II. Organizacja i prowadzenie walki obronnej przez DP w okrażeniu:

1. Warunki w jakich może nastąpić okrażenie DP przez wplą.
2. Walka DP w celu przeciwdziałania okrażeniu.
3. Organizacja obrony DP w okrażeniu.
 - a/ Wybór przedniego skraju.
 - b/ Wybór rejonu głównego wysiłku.
 - c/ Ugrupowanie bojowe DP i zadania elementów ugrupowania.
 - d/ Zabezpieczenie bojowe działań.
 - e/ Zabezpieczenie materiałowe
 - f/ Zabezpieczenie polityczne
 - g/ Cechy szczególnie pracy decy DP w zakresie powzięcia decyzji, organizacji współdziałania oraz cechy szczególnie dowodzenia i organizacji łączności.
4. Prowadzenie walki w okrażeniu

III. Organizacja i wyjście DP z okrażenia.

1. Warunki w jakich może nastąpić wyjście z okrażenia i zarymiki zabezpieczające powodzenie wyjścia z okrażenia.
2. Organizacja wyjścia DP z okrażenia:
 - a/ Wybór kierunku głównego wysiłku.
 - b/ Czas wyjścia z okrażenia
 - c/ Ugrupowanie bojowe DP.
 - d/ Użycie poszczególnych rodzajów wojsk
 - e/ Działanie demonstracyjne.
 - f/ Organizacja współdziałania.
 - g/ Dowodzenie i łączność.
3. Prowadzenie walki przy wyjściu z okrażenia.

Wnioski ogólne:

Załączniki:

1. Szkic - "Jeden z wariantów okrażenia DP przez npla i wybór przedniego skraju".
2. Szkic - "Ugrupowanie bojowe DP do walki w okrażeniu".
3. Szkic - "Ugrupowanie bojowe DP do wyjścia z okrażenia".

1. Wstęp

Współczesne działania bojowe, w związku z masowym udziałem w nich wojsk pancernych i zmechanizowanych, artylerii, o trakcji mechanicznej, lotnictwa, charakteryzuje nie spotykany dotychczas szybki i manewrowy rozwój akcji i gwałtowny jej przebieg oraz różnorodność form manowru.

Widzimy to przede wszystkim na przykładzie działań Armii Radzieckiej, która wyposażona w doskonały sprzęt techniczny i działająca na podstawie ~~pr~~odującej stalinowskiej nauki wojennej stosowała w ubiegłej wojnie wszystkie rodzaje manowru -- oskrzydlenie, obejście i jako wynik tego manowru okrążenie i likwidacja npla.

Armia Radziecka, armia nowego typu, wyszkolona i wychowana przez stratega naszych czasów towarzysza Stalina wykazała w Wielkiej Wojnie Narodowej, że nie tylko po mistrzowsku potrafi okrążać potężne siły npla /jak to miało miejsce pod Stalingradem, w operacji Korsuń-Szewczenkowskiej, Witebskiej, Borujskiej/ ale potrafi bić się w okrążeniu /przykładem mogą służyć walki pierwszego okresu wojny prowadzone pod Leningradem, Sewastopolem, Odessą. Drobne pododdziały i jednostki takie jak baon, pułk, dywizja, potrafiły walczyć w okrążeniu z przeważającymi siłami npla, a w razie potrzeby po mistrzowsku wychodziły z okrążenia. Znamy również wiele przykładów walki w okrążeniu i wyjścia z okrążenia oddziałów partyzantów radzieckich, które na głębokich tyłach przeciwnika, potrafiły umiejętnie walczyć w okrążeniu i z małymi stratami wychodzić z niego, zadając nplowi duże straty. Natomiast armia hitlerowska stosująca szablony, opierająca się o skostniałą sztukę wojenną nie potrafiła dokonać okrążenia poważniejszych sił Armii Radzieckiej.

W warunkach walki w okrążeniu, stan moralno-polityczny wojsk okrążonych w znacznym stopniu decyduje w wyniku walki. Żołnierz świadomy słuszności sprawy, o którą walczy, posiadający wysoki poziom moralno-polityczny, nigdy nie straci wiary w zwycięstwo nawet w tak ciężkim rodzaju walki, jakim jest walka w okrążeniu.

Armie imperialistyczne, dość bogato wyposażone w sprzęt techniczny, usiłując naśladować doświadczenia Armii Radzieckiej próbują stosować manewr oskrzydlenia i obojścia w celu okrążenia przeciwnika. Doświadczenia w Korei potwierdzają próby dowództwa amerykańskiego /co prawda nieudane/ wykorzystanie manewrów celem okrążenia npla wysiłkiem wszystkich rodzajów wojsk lądowych w połączeniu z działaniem desantów powietrznych i morskich.

Walka w okrążeniu i wyjście z okrążenia powstaje w wyniku niekorzystnie rozwijającej się sytuacji bojowej i, może mieć miejsce tak w toku walk obronnych jak i w natarciu.

Bozróżnia się okrążenie operacyjne i taktyczne. Okrążeniem operacyjnym nazywa się okrążenie w którym zgrupowanie zostało odcięte od sąsiadów i wojska okrążające przecięły głównie linie komunikacyjne jego odwrotu, ale jeszcze nie stworzyły ciągłego frontu okrążenia i wojska okrążone mają swobodę manewru wewnątrz okrążonej przestrzeni.

Okrążeniem taktycznym nazywa się takie okrążenie, w którym zgrupowanie jest zamknięte zwartym pierścieniem wojsk okrążających, a teren okrążenia jest przestrzeliwany ogniem artylerii i moździerzy, wskutek czego wojska okrążone są pozbawione swobody manewru. Może być wykonane tak w głębokości taktycznej jak i operacyjnej.

W wojnie należy umieć nie tylko okrążyć przeciwnika, ale i umiejętnie walczyć w okrążeniu.

Dowódcy i oficerowie sztabu winni stale doskonalić swoje umiejętności w organizowaniu i kierowaniu walką w okrążeniu i przy wyjściu z okrążenia.

II. Organizacja i prowadzenie walki obronnej przez DP w okrążeniu.

1. Warunki w jakich może nastąpić okrążenie DP przez npla.

Okrążenie może mieć miejsce w toku każdego rodzaju walki: w obronie, natarciu, boju spotkaniowym, i td.

W obronie DP broniąca głównego pasa najczęściej może być okrążona w wyniku przełamania obrony na jej skrzydłach /na odcinkach sąsiadów/ i wyjścia npla na tyły. Przy obronie drugiego, lub następnych pasów przez DP wypadek k okrążenia może być częstszy, ponieważ DP może mieć odsłonięte skrzydła, a prócz tego npl może częściej stosować desanty powietrzne, mając na celu zamknięcia pierścienia okrążenia. W walce obronnej, okrążenie może nastąpić również w wyniku nieudanego kontrataku przeprowadzonego przez DP drugiego rzutu KA lub DP wchodzą^{ca} w skład odwodów wyższego szczebla.

W toku natarcia, okrążenie może nastąpić na skutek kontrataków /przeciwuderzeń/ npla na skrzydła nacierającej DP i wyjścia na tyły .

W boju spotkaniowym okrążenie może nastąpić w wyniku niepomyślnego przebiegu walki, gdy npl uchwyci inicjatywę, niespodziewanie wyjdzie na skrzydła, lub tyły i zmusi DP do prowadzenia walki na rubieżach niedogodnych pod względem taktycznym. Okrążeniu może również sprzyjać przewaga sił npla, szczególnie broni pancerniej i lotnictwa.

Okrążenie może nastąpić nie tylko w warunkach wyżej podanych. Jest szereg innych możliwości okrążenia DP , jak np. przy forsowaniu przeszkód wodnych, przy obronie przyczółka, w obronie wybrzeża morskiego itd. w zależności od konkretnej sytuacji bojowej.

Cel walki w okrążeniu zależy będzie przede wszystkim od rodzaju walki w jakim powstało okrążenie.

O ile okrążenie nastąpi w czasie prowadzenia walki obronnej, celem walki może być:

- związanie znacznych sił npla /tym samym ułatwienie wykonania zadania przez siły główne wyższego szczebla/;
- rozdzielenie zwartości ugrupowania npla;
- utrudnienie nplowi podciągnięcia odwodów z głębi, porażenia, zaopatrzenia, ewakuacji /przez utrzymanie ważnych węzłów dróg, nekani~~ę~~ ogniem artylerii, moździerzy, a w miarę możliwości i ogniem

- broni maszynowej kolumn npla, starających się obejść bro-
niącą się DP/;
- stworzenie warunków dogodnych dla wykonania kontrataków
przez wyższy szczebel;
- utrzymanie npla w ciągłym napięciu przez stałe zagrożenie
skrzydeł i tyłów nacierających jednostek npla.

O ile okrażenie nastąpi w czasie natarcia, jednym z podsta-
wowych celów okrażonej DP będzie utrzymanie opanowanego ru-
jonu do czasu podjęcia sił głównych, ułatwiając w ten sposób
wykonanie zadania przez wyższy szczebel.

W wykładzie zostanie omówiony wypadek okrażenia DP w toku
walki obronnej, ponieważ jest to jeden z typowych wypadków
zaistnienia okrażenia i umożliwia najbardziej wszechstronne
naświetlenie organizacji walki w okrażeniu. Dla ułatwienia
wszelkiego rodzaju kalkulacji i obliczeń w dalszej części
wykładu przyjmiemy za podstawę wypadek, kiedy DP znalazła
się w okrażeniu w pełnym składzie organizacyjnym, ze wszystkimi
środkami przydzielonymi i wspierającymi DP o przeciętnym
przydziale. W rzeczywistości wypadek taki może zdarzać się
rzadko. Najczęściej może znaleźć się w okrażeniu część
DP i pododdziały sąsiedniej jednostki.

2. Walka DP w celu przeciwdziałania okrażeniu.

Okrażenie DP nie powstaje nagle i niespodziewanie.
Dobrze zorganizowane rozpoznanie, współdziałanie z sąsiadami
prawie zawsze pozwolą na zorganizowanie przeciwdziałania
zarysowującemu się okrażeniu. Dca DP już w czasie organizacji
obrony, szczególną uwagę zwraca na zabezpieczenie styków
i skrzydeł.

Ważne znaczenie w przeciwdziałaniu okrażeniu ma zabezpie-
czenie ogniem artylerii, zaporami inżynierskimi i urządzeniami
fortyfikacyjnymi styków i skrzydeł oraz obsadzenie we
właściwym czasie i utrzymanie ważniejszych rejonów i przed-
miotów terenowych na drogach obchodzącego npla. Okrażeniu
należy przeciwdziałać szybko i w sposób jak najbardziej
zdecydowany. Wymaga to od dcy DP, któremu zagraża okrażenie
skupienie na zagrożonym kierunku masowego ognia artylerii
oraz użycia we właściwym czasie silnych odwodów i specjale-
nych /AOPpanc, OPanc, OZap/ lub drugih rzutów. Włamanie
npla na styku powinno być likwidowane wspólnym uderzeniem
z sąsiadem.

Dlatego należy zawczasu zorganizować współdziałanie z sąsiadami i mieć stałą łączność z przełożonym.

Dca KA w wypadku niemożliwości zlikwidowania włamania siłami DP i sąsiedniej DP użyje artylerii korpusu, lotnictwa, wspierającego KA, odwodów korpusu celem zapobieżenia możliwości okrążenia IP.

Zorganizowana na czas pomoc sąsiadów lub działanie odwodów wyższego dcy może nie tylko zapobiec okrążeniu lecz spowodować z kolci okrążenie npla.

Reasumując w razie zaistnienia groźby okrążenia należy:

- a/ Wzmocnić rozpoznanie naziemne i lotnicze na najbardziej zagrożonych kierunkach i wszelkimi sposobami utrudnić nieprzyjacielowi rozpoznanie;
- b/ obsadzić i utrzymać ważniejsze rejon, linie i przedmioty tercnowe na drogach obchodzącego npla.
- c/ wydzielić silno i szybko odwody przeciwpancerne, zapewniając użycie ich na najbardziej zagrożonych kierunkach;
- d/ przygotować ześrodkowany ogień artylerii na najbardziej zagrożonych kierunkach;
- e/ Zorganizować współdziałanie z sąsiadami oraz ciągłą łączność z przełożonymi /przede wszystkim za pomocą radia/;
- f/ podciągać^R pierwsze rzuty służb i zarządzić oszczędność w użyciu amunicji, materiałów pędnych i żywności;
- g/ wybrać i zabezpieczyć miejsca dla zrzutów lotniczych;
- h/ zawczasu ewakuować chorych, rannych i zbędny sprzęt.

DP nie może wycofać się, opuścić zajmowanego terenu bez rozkazu dcy KA /wyższego przełożonego/.

Dca wyższy, kiedy przeciwdziałanie okrążeniu przebiega niekorzystnie, może powziąć decyzję wycofania DP na następną rubież obronną lub nakazać DP przejść do obrony w okrążeniu, utrzymać zajmowany rejon i ułatwić w ten sposób wykonanie zadania siłom głównym KA.

3. Organizacja obrony DP w okrążeniu.

W momencie konkretnego zarysowania się okrążenia Dca DP powinien poczynić ~~się~~ przedsięwzięcia celem zapewnienia warunków prowadzenia walki w okrążeniu.

Najważniejsze z nich to będą:

- uchwycenie i utrzymanie rubioży i rejonów, które zabezpieczą najkorzystniejszy przebieg walki w okrążeniu i ułatwią późniejsze wyjście z okrążenia;
- wzmocnienie rozpoznania na najbardziej zagrożonych kierunkach i utrudnienie prowadzenia rozpoznania nplowi;
- podciągnięcie niezbędných dla walki w okrążeniu elementów tyłowych bliżej środka ugrupowania bojowego DP oraz ewakuowanie rannych i zbędnego sprzętu, uzupełnienie amunicji, materiałów pędnych i żywności;
- odtworzenie silnych odwodów;
- obsadzenie i przygotowanie do walki w okrążeniu rubioży obronnych na skrzydłach i tyłach DP;
- przygotowanie zośrodkowanego ognia artylerii na najbardziej zagrożonych kierunkach;
- przygotowanie lądowisk dla ewentualnego lądowania samolotów;
- zorganizowanie i utrzymanie współdziałania z sąsiadami oraz utrzymanie ciągłej łączności z przelocznym;

a/ Wybór przedniego skraju

Dca DP poświęca duże uwagi wyborowi przedniego skraju. Przebieg przedniego skraju obrony okrężnej w terenie powinien:

- umożliwiać nplowi obserwację i wgląd w głąb okrążonego zgrupowania, a broniącemu się winion zapewnić szerokie wykorzystanie na przednim skraju przeszkód i dobre warunki organizacji ognia, oraz maksymalne wykorzystanie istniejących urządzeń fortyfikacyjnych i zapór inżynierskich;

- zapowiadać okrażonemu swobodę manowru poza zasięgiem naziemnej obserwacji npla oraz pozwolić na zachowanie trwałości ugrupowania bojowego przez uniemożliwienie jednoczesnego obozwiadnienia siły żywej i środków zmasowanych ogniom artylerii i moździerzy npla;

Przebieg przedniego skraju nie powinien wydłużać zbyt długo frontu obrony. Obrona w okrażeniu nosi charakter obrony na szerokim froncie. Obwód terenu bronionego przez DP nie powinien przekraczać możliwości obronnych DP.

Jakie wobec tego są możliwości obronne DP w okrażeniu? Najczęściej DP która znajdzie się w okrażeniu, będzie bronić się w terenie trudnym dla piechoty, a szczególnie dla broni pancernej npla. Motywować to należy tym, że npl najczęściej skieruje swój główny wysiłek i przekłamanie obronę na sąsiednich odcinkach, ^{tam} gdzie teren jest łatwiej dostępny, obchodząc teren mniej dogodny do natarcia.

Przy odpowiednim wyborze przedniego skraju do obrony w okrażeniu /oparcie go o przeszkody naturalne - lasy, jeziora, rzeki średnio na teren trudnodostępny może przypadać do 65-70% ogólnego obwodu.

O ile przyjmiemy np, że trzy baony będą bronić terenu trudnodostępnego, to łącznie będą mogły one bronić wycinka pierścienia o długości 15km/ w terenie trudnodostępnym baon może bronić się na froncie do 5 km/.

Minimum jeden baon, dla DP powinien zachować w odwodzie.

Wtedy pozostało pięć baonów, broniąc się na normalnym froncie, będą mogły łącznie bronić wycinka pierścienia o długości 10km. Osiem baonów będą mogły bronić pierścienia o obwodzie 25km.

Przy powyższym rozumowaniu zachowaliśmy warunek, że na teren trudnodostępny przypada 60% długości całego obwodu bronionego pierścienia/15km w istocie da 25 km stanowi 60%.

Przy bardziej dogodnym terenie dla obrony w okrażeniu /np. 70% terenu trudnodostępnego/ oraz przy wzięciu pod uwagę siły i ugrupowania npla, DP może bronić pierścienia o większym obwodzie lub mieć znacznie silniejszy odwód ogólny. Bardzo często razem z IP w okrażeniu znajdują się pododdziały sąsiedniej jednostki, co znacznie zwiększy możliwości obronne DP.

Z przytoczonego wyżej można wyciągnąć wniosek, że IP może bronić w okrażeniu pierścienia o obwodzie około 25 km-30 km

Srednica tego pierścienia wyniesie 8-9 km.

Przy takich wymiarach srednicy, npl nie będzie mógł skupić całości ognia moździerzy, a często i haubic 105 mm za odosłonek położony po stronie przeciwnej od SO moździerzy lub haubic.

Przy wyborze przedniego skraju należy, oprócz wymienionych wyżej warunków, dążyć aby rejon broniony przez IP w okrażeniu był zbliżony kształtem do koła. Koło najbardziej oddala npl od środka na wszystkich kierunkach. Przy takim kształcie npl na wszystkich kierunkach ma trudności w okrażeniu zgrupowania oraz trudniej mu jest rozciąć ugrupowanie IP na części.

Rejon obrony w kształcie koła ułatwia manewr odwodami DP broniącej się w okrażeniu.

Jednak nie zawsze przy przejściu do obrony w okrażeniu, wystarczy tylko wybrać odpowiednio przedni skraj. Często dla stworzenia dogodnego przedniego skraju należy albo cofnąć się na dogodną rubież taktyczną lub drogą kontrataku uzyskać dogodną rubież taktyczną.

b/ Wybór rejonu głównego wysiłku.

Przy wyborze rejonu głównego wysiłku DP do obrony w okrażeniu należy wziąć pod uwagę przede wszystkim zamiar npla i warunki terenowe.

Npl dążąc do zaciśnięcia a następnie rozcięcia ugrupowania na części przeważnie skupi swój wysiłek na opanowanie takich rejonów, gdzie teren zapewni użycie wszystkich rodzajów broni, a przede wszystkim czołgów oraz umożliwi wgląd z naziemnych PO w głąb obrony okrażonej DP.

- 2 -
- Stąd też główny wysiłek okrążona DP powinna skupić:
- na kierunku prawdopodobnego głównego uderzenia npla;
 - na utrzymanie rubieży lub rojonów, od których zależy trwałość obrony /będą to wzgórza, umocnione miejscowości/.

Na kierunku głównego wysiłku DP należy:

- przydzielić oddziałom węższe odcinki i ugrupować je bardziej głęboko /w dwa rzuty/;
- przydzielić większą ilość środków wzmacnienia;
- zaplanować użycie odwodów: ogólnego, przeciwpancernego, pancernego i oddziału zaporowego;
- wzmocnić najsilniej zaporami inżynieryjnymi;
- przewidzieć skupienie większości ognia artylerii;
- przewidzieć manowr siłami i środkami z innych kierunków.

c/ Ugrupowanie bojowe DP i zadania elementów ugrupowania.

Przy obronie w okrążeniu ugrupowanie bojowe DP zazwyczaj

- składa się z:
- ugrupowania bojowego pułków piechoty;
 - odwodu ogólnego dywizji;
 - dywizyjnej grupy artylerii
 - dywizyjnej grupy artylerii przeciwlotniczej;
 - artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego
 - odwodu pancernego;
 - 1-2 oddziałów zaporowych;
 - odwodu saperskiego.

1. Ugrupowanie bojowe pułków piechoty.

DP broniąc w okrążeniu rojonu w obwodzie przeciętnie 25 km - 30 km będzie zazwyczaj ugrupowana w jednym rzucie.

Pułki piechoty utrzymują do obrony wycinki o szerokości na przednim skraju średni od 4-10 km zależnie od ważności obronionego kierunku.

Pułki piechoty będą zazwyczaj ugrupowane w jednym rzucie, zachowując silny odwód ogólny. Pułk znajdujący się na kierunku głównego wysiłku DP może być ugrupowany w dwa rzuty. PGA tworzy się w miarę możliwości we wszystkich pułkach. Wymaga to w niektórych wypadkach przy przejściu do obrony w okrążeniu stworzenia nowej PGA dla pułku,

który znajdował się przedtem w drugim rzucie / o ile nie miał swojej PGA/.

Pułkowo grupy artylerii, w razie konieczności mogą być użyte do prowadzenia ognia na korzyść innych pułków /nawet przy wykorzystaniu zmiany frontu o 180°/.

PGA powinny być rozmieszczone na kierunkach najbardziej zagrożonych przez czołgi /oprócz dyonów miedziorzy/ i być gotowe do zwalczania czołgów ogniem na wprost.

Przy przejściu do obrony w okrążeniu nasycenie artylerią ppanc na 1 km frontu na przednim skrajku w porównaniu z nasyceniem w obronie znacznie maleje. Celowe jest posiadanie w pułkach silnych artyleryjskich odwodów ppanc.

Dla zwiększenia nasycenia artylerią ppanc na kierunkach, gdzie npl skupi główny wysiłek, pułkowych rejonów ppanc ze względu na małą ilość środków ppanc często nie tworzy się.

2. Odwód ogólny dywizji

Dla aktywnego przeciwdziałania próbie rozcięcia przez npla ugrupowania DP na czołści, należy posiadać silny odwód ogólny w składzie od jednego do dwóch baonów.

Ponieważ odwód ogólny powinien być gotowy do działania na wszystkich kierunkach zagrożonych, należy dążyć do rozmieszczenia go w środku pierścienia, ze szczególnym uwzględnieniem i przygotowaniem do działania na kierunku głównego wysiłku DP.

Głównym przeznaczeniem odwodu ogólnego jest wykonanie kontrataków. Oprócz tego, odwód ogólny może być użyty do pogłębienia obrony przez zasilania pułków pierwszego rzutu.

3. Dywizyjna grupa artylerii

Przy obronie w okrążeniu walka DP często nie będzie wspierana artylerią wyższego szczebla. Brak dostatecznej ilości artylerii i amunicji powinien być rekompensowany szczególnie twardą centralizacją dowodzenia grupami artyleryjskimi.

Należy dążyć do rozmieszczenia DGA w pobliżu środka pierścienia okrążenia i na głównym kierunku, aby mogła

skutecznie wspierać poszczególne pułki /jednakowe oddalenie SD od pułków/. Dlatego też należy dążyć, aby DGA była dostatecznie silna.

Zadania DGA przy obronie w okrażeńiu wzrosną, ponieważ powstaje konieczność zwalczania artylerii i odwodów npla własnymi siłami.

4. Dywizyjna grupa artylerii przeciwlotniczej.

SD artylerii plot najbardziej wysunięte do przodu oddalone są w obronie:

- artylerii mk - 0,8-1km, artylerii sk - 1-2 km od przedniego skraju.

Dlatego też zazwyczaj większość artylerii plot osłaniającej DP znajduje się razem z nią w okrażeńiu i będzie stanowił DGAPlot.

Głównym zadaniem DGAPlot staje się osłona przed działaniem lotnictwa npla najbardziej wrażliwego miejsca obrony, jakim jest środek rejonu bronionego przez DP, gdzie są rozmieszczone odwody, grupy artylerii, tyły SD.

Z powodu niedostatecznego nasycenia artyleria ppanc, artyleria plot powinna być przygotowana do zwakezania czołgów npla; szczególnie do tego celu nadaje się artyleria plot sk. Dlatego też SD artylerii plot powinna znajdować się na kierunkach dostępnych dla czołgów npla.

5. Artyleryjski odwód przeciwpancerny

AOPpanc dywizji powinien być dostatecznie silny. AOPpanc może otrzymać do działania więcej kierunków niż w obronie, a rubieże ppanc mogą być wybrane bliżej przedniego skraju, gdyż płytkość obrony okrężnej wymaga jak najwcześniejszej reakcji na uderzenia czołgów nacierającego npla.

Uwaga. Dywizyjnych rejonów ppanc przy obronie okrężnej zazwyczaj nie tworzy się, ze względu na brak artylerii ppanc oraz na większą ilość kierunków zagrożonych przez czołgi npla.

6. Odwód pancerny.

Przy walce w okrążeniu, małe nasycenie artylerią ppać zmusi doę DP do użycia części broni pancernej do obrony ppane w składzie baonowych węzłów ppane.

Przy obronie w okrążeniu jednak konieczne jest stworzenie silnego odwodu pancernego w składzie około połowy posiadanych czołgów i dział pancernych. Odwód pancerny wykorzystuje się przede wszystkim do wykonania kontrataków wspólnie z odwodem ogólnym. Dla odwodu pancernego należy również jak i dla AOPpane wyznaczyć i przygotować rubież do walki z czołgami npla na najbardziej zagrożonych kierunkach. Rubież to mogą być obrane na przedłużeniu rubieży AOPpane lub głębiej, tworząc głębokość obrony przeciwpancernej. Odwód pancerny najwygodniej ugrupować w rejonie umożliwiającym manewr na kierunki najbardziej zagrożone przez npla.

7. Oddział zaporowy.

Przy obronie określonej tworzy się na szczoblu DP jeden a niekiedy dwa oddziały zaporowe, szczególnie przy posiadaniu małej ilości min przeciwczołgowych a znacznej ilości kierunków zagrożenia.

Posiadanie silnych OZap, które będą minować dopiero z chwilą wykrycia kierunków natarcia czołgów npla, pozwoli na tych kierunkach stworzyć dostateczne nasycenie minami PC.

OZap mogą być użyte do wspólnych działań z AOPpane i OPanc lub do samodzielnych działań na kierunkach zagrożonych przez czołgi npla.

8. Odwód saperski.

Pożądanie jest posiadanie odwodu saperskiego, ale tworzy się go przy posiadaniu dostatecznej ilości saperów w żadnym wypadku nie kosztem OZap.

- 13 -

Uwaga. Odwod przeciwdesantowego wobec małej przestrzeni zajmowanej przez DP nie tworzy się. Walka z ewentualnymi desantami dywersyjnymi npla prowadzi pododdziały wyznaczone z odwodów pułków i dywizji.

d/ Zabezpieczenie bojowe działek.

Zabezpieczenie bojowe walki w okrażeniu, podobnie jak i w innych rodzajach walki, ma na celu ochronę okrażonego zgrupowania przed wszelkiego rodzaju zaskoczeniem, ze strony naziemnego i powietrznego npla oraz zapewnienie swobody działania i prowadzenia zorganizowanej walki w warunkach możliwie najdogodniejszych

Rozpoznanie.

- Rozpoznanie w obronie określonej ma na celu ustalenie:
- jakie jednostki npla dokonały okrażenia, ich siłę i ugrupowanie;
 - ustalenia na czas wszelkich przegrupowań npla, a szczególnie podejścia świeżych sił npla;
 - ustalenie na jakich kierunkach i jakimi siłami oraz w jakim czasie npl będzie dążył do zaciśnięcia pierścienia okrażenia i rozcięcia na części okrażonej DP;
 - ustalenie w ugrupowaniu npla miejsc najsilniejszych i najsłabszych.

Niektóre dane o nplu, które może w wyniku rozpoznania zdobyć DP, niezbędne są nie tylko do DP, celem przyjęcia odpowiedniej decyzji, ale również i do wyższemu /np. dane o ruchach jednostek npla, ich numeracji itd/. O wszystkich tych danych sztab DP winien niezwłocznie meldować do sztabu wyższego.

Rozpoznanie prowadzi się w zasadzie tymi samymi środkami, siłami i sposobami, co i w obronie.

W większym stopniu niż w normalnej obronie może być stosowane rozpoznanie przez przenikanie grup wypadowych w głąb ugrupowania npla /łatwiejsze warunki przenikania/.

Rozpoznanie walką może być również dość często stosowane i prowadzone na rozkaz dcy DP /w obronie na rozkaz dcy armii/.

Rozpoznanie walką, oprócz zadania rozpoznania, może jednocześnie mieć na celu wprowadzenie npla w błąd co do naszych zamiarów. W tym wypadku rozpoznanie walką jest jednocześnie działaniem demonstracyjnym.

Dużo znaczenie posiada rozpoznanie lotnicze, prowadzone na korzyść okrążonej DP.

Ubezpieczenie.

Ubezpieczenie w warunkach obrony w okrążeniu jest zorganizowane na takich samych zasadach jak w obronie.

Właściwościami ubezpieczenia tutaj będą:

- wystawienie ubezpieczeń bojowych lub zorganizowanie pozycji wysuniętych na rubieżach, które dca DP zdecydował opuścić ze względu na konieczność skrócenia frontu obrony w okrążeniu.

Jeszcze większą uwagę niż w obronie należy zwrócić na ubezpieczenie bezpośrednie pododdziałów /jak czujki, podsłuchy, posterunki/, ponieważ ze względu na szeroki front obrony wzrasta możliwość przeniknięcia grup i pododdziałów npla w głąb naszej obrony.

Obrona przeciwpancerna.

Przy obronie w okrążeniu szczególną uwagę należy zwrócić na obronę przeciwpancerną. Dla rozcięcia ugrupowania okrążonej DP na części, npl może masowo użyć czołgów przede wszystkim na kierunku swego głównego wysiłku lub na zbocznych kierunkach.

Obronę przeciwpancerną organizuje się na całą głębokość i tworzą ją kompanijne punkty przeciwpancerne połączone w baonowo węzły przeciwpancerne, rubieżo artyleryjskich odwodów ppanc i odwodów pancernych, saposkimi oddziały zaporowe, ewentualnie rubieżo fugasowych miotaczy ognia, stanowiska ogniowe artylerii do ognia pośredniego i artylerii przeciwlotniczej.

Ruchomy ogień zaporowy do zwalczania czołgów przed przednim skrajem jest planowany w wypadku posiadania dostatecznej ilości amunicji.

System ognia przeciwpancernego powinien być powiązany z przedzkodami i zaperami saperskimi.

Przy zbliżonym uderzeniu czołgów npla, poszczególne odwody /AOPpanc, OPanc, OZap/ mogą być użyte na różnych kierunkach.

Wielkie znaczenie przywiązuje się do sprawnie działającego systemu obserwacji i alarmowania.

Obrona przeciwlotnicza.

Po zamknięciu pierścienia okrążenia, należy liczyć się z możliwością użycia przez npla wielkiej ilości lotnictwa w celu przyspieszenia prób zniszczenia okrążonego.

Biorąc pod uwagę pasy bezpieczeństwa przy bombardowaniu działaniem lotnictwa npla, skupione będzie głównie na centrum rejonu okrążenia, gdzie przeważnie skupiono są odwody DP, węzły łączności, SD, SO artylerii, urządzenia tyłowe.

Dlatego też przy obronie w okrążeniu należy przede wszystkim zorganizować obronę plot centrum rejonu okrążenia, przykrywającą główne siły dywizji.

Zo względu na skuteczność bombardowania i bezpieczeństwo wojsk własnych, npl może stoczyć bombardowanie lotnicze w niskich pułapów. W tym wypadku dla obrony przeciwlotniczej muszą być w pełni wykorzystane środki piechoty. /km plot, ckm, rkm, ogień salwowy z kb, ogień strzelców wyborowych/.

Aby zmniejszyć straty w ludziach i sprzęcie, należy budować szczeliny przeciwlotniczo. schrony i dokładnie maskować urządzenia obronne i SO artylerii.

Wielkie znaczenie dla obrony przeciwlotniczej ma działanie lotnictwa myśliwskiego na korzyść okrążonej DP.

Chrona przeciwpożarowa.

Doświadczenia walk w Koroi wskazują, że należy liczyć się z szerokim zastosowaniem przez npla środków zapalających w wysokiej temperaturze, szczególnie na rejonach łatwo do podpalenia, jak lasy, osiedla.

W miarę możliwości należy unikać rozmieszczenia wojsk w tych rejonach. Gdy jednak rozmieszczenie wojsk w lasach, drewnianych osiedlach jest konieczne, należy przygotować je do obrony przeciwpożarowej. W tym celu w lasach należy wykonać przosieki, rowy utrudniające rozprzestrzenianie się pożaru; drewniane osiedla należy zawczasu burzyć, wykorzystując materiał do budowy urządzeń fortyfikacyjnych.

Na wszystkich szczeblach należy organizować grupy przeciwpożarowe, wyposażając je w sprzęt przeciwpożarowy. Na szczeblu DP, grupa przeciwpożarowa powinna być w sile przynajmniej plutonu piechoty z saporami.

Obrona przeciwchemiczna.

Opchem w warunkach walk w okrążeniu organizuje się na tych samych zasadach jak w obronie normalnej.

W większości wypadków npl będzie dążył do szybkiego zniszczenia okrążonych wojsk, dlatego też użycie przez npla trwałych gazów bojowych jest mało prawdopodobne.
Zabezpieczenie skrzydeł i styków.
Styki i skrzydła zabezpiecza się na ogólnych zasadach.

Podczas walk w okrążeniu, w związku z wydłużeniem się pierwotnego frontu obrony, niektóre jej, mniej ważne odcinki będą broniące według zasad obrony na szerokim froncie. W tych warunkach zaistnieje konieczność niezawodnej osłony odcinków nieobsadzonych przez wojska.

W tym celu należy:

- prowadzić w przerwach ciągle rozpoznanie i wydzielać dla ich osłony pododdziały będące w ciągłej gotowości bojowej;
- zorganizować na odcinkach nie obsadzonych system zapór inżynierskich w powiązaniu z przeszkodami naturalnymi oraz system przygotowanych ogni artyleryjskich;

- zaplanować na tych kierunkach manewr odwodów.

Maskowanie.

Maskowanie przy obronie okrężnej jest utrudnione ze względu na nieduże rozmiary bronionego obszaru i stosunkowo wielkie zgęszczenie siły żywej i sprzętu. Zadania maskowania wzrastają.

W tych warunkach zapewnienie skrytści manewru i koncentracji oraz wprowadzenie npla w błąd co do własnych zamiarów, wymaga dużych umiejętności organizacyjnych i opracowania dobrze przemyślanego planu maskowania.

f/ Zabezpieczenie materiałowe.

Materiałowo-techniczne zabezpieczenie DP prowadzącej walkę w okrężeniu jest nadzwyczaj trudno i skomplikowane.

Trudność polega na braku zaopatrzenia drogą lądową i na ciężkich warunkach zaopatrywania okrążonych drogą powietrzną.

Wyjątkowego znaczenia nabiera w tych warunkach sprawa dokładnego przemyślenia i zaplanowania zabezpieczenia materiałowo-technicznego. W okresie zarysowującego się okrążenia, w okresie przeciwdziałania okrążeniu i prowadzenia walki w okrężeniu dec. IE powinien:

- uzupełnić ruchome zapasy materiałowe i złożyć dostawczą, toczną ilość zapasów na ziemi;
- ściągnąć do wewnątrz pierścienia okrążenia składy artyleryjskie, żywnościowe oraz materiałów pędnych i smarów, i zorganizować ich obronę i ochronę;
- ewakuować rannych i niepotrzebny sprzęt;
- przygotować odpowiednie miejsca na rzuty lotnicze i zabezpieczyć je;
- ustalić jak najoszczędniejsze normy zużycia środków zaopatrzenia materiałowego oraz zaprowadzić surową kontrolę przestrzegania zarządzeń wydanych w tej dziedzinie.

Ograniczone możliwości zaopatrzenia warunkują konieczność twardej centralizacji środków zaopatrzenia, a szczególnie centralizację zaopatrzenia wojsk w amunicję, co umożliwi stosowanie manewru środkami zaopatrzenia.

Bardzo ważne znaczenie ma szeroko i wszechstronne wykorzystanie zasobów miejscowych /głównie żywności/.

g/ Zabezpieczenie polityczne.

Wysoki stan moralno-polityczny oddziałów walczących w okrążeniu jest jednym z najważniejszych elementów zapowiadających powodzenie walki w okrążeniu, brak łączności z dowództwem wyższego szczebla i sąsiadami, liczebna przewaga npla, ograniczone możliwości zaopatrywania oraz ewakuacji rannych, napiętość walki i szybko zmieniająca się sytuacja bojowa wymagają ogromnej odporności moralno-politycznej żołnierza, W takiej chwili bardzo wielkie znaczenie ma praca aparatu politycznego.

Npl, prowadząc walkę celem zniszczenia okrążonego będzie wszelkimi środkami dążył do złamania w żołnierzach woli walki i wywołania paniki, atmosfery niecelowości walki i w okrążeniu i nastroju poddania się.

W tych warunkach, zabezpieczenie polityczne działaniami obronnymi powinno iść po linii wytworzenia przekonania o celowości walki w okrążeniu, o niezłomnym przeświadczeniu potrzeby wykonania rozkazu przełożonego o realnych możliwościach uzyskania w walkach określonych powodzenia, zadania nplowi strat i wyjścia z okrążenia.

W warunkach walki w okrążeniu, bardziej niż w jakichkolwiek innych działaniach bojowych, decy ich zcy oraz cały skład osobowy powinien być gotowy do bezgranicznego męstwa osobistego.

Przełożeni i starsi powinni w krytycznych momentach porywać żołnierzy osobistym przykładem.

Celem zachowania wysokiego stanu moralno-politycznego należy:

- wyjaśnić całemu składowi osobowemu w ogólnych zarysach ważność stojących przed nimi zadań i ich cel /z zachowaniem w tajemnicy planu działań/;
- popularyzować wśród składu osobowego bohaterskie czyny poszczególnych żołnierzy i działania pododdziałów na tych czy innych odcinkach obrony;
- popularyzować zadane nplewi porażki i straty oraz, informować o jego nieskutecznych usiłowaniach rozbi-
cia okrążonej DP;
- dbać o zachowanie kontaktu z rodzinami /wykorzystując w tym celu radio, lotnictwo celem dostarczania listów itp/;
- dbać o to, aby żołnierz - nawet w trudnych warunkach obrony określonej - otrzymał we właściwym czasie i w przewidywanej ilości i jakości należne mu zaopatrzenie;
- utrzymać przekonanie, że działania okrążonych wojsk nie są osamotnione, że wyższe dztwo pamięta o nich;
- ciągle informować dców o stanie moralno-politycznym składu osobowego i nastroju ludności cywilnej w rejonie działań.

Dużą pomoc dowódcom w utrzymaniu wysokiego stanu moralno-politycznego mogą okazać organizacje partyjne i ZMP-owskie.

4. Cechy szczególne pracy dcy DP w zakresie powzięcia decyzji, organizacji współdziałania oraz cechy szczególnie dowodzenia i organizacji łączności.

Dca dywizji pobiera decyzje do obrony w okrążeniu będąc zazwyczaj nadal na swym punkcie obserwacyjnym i dowodząc walką obronną. Decyzja jest pobierana w ograniczonym czasie i oparta na ^{wewnętrznych} z analizy zadania i oceny położenia.

O ile rozkaz wyższego przełożonego /dey Ki/ na przejście do obrony w okrążeniu zawiera wytyczną odnośnie wyjścia z okrążenia, to dea DP pobierając decyzję do obrony w okrążeniu powinien już wziąć pod uwagę następczo zadanie i w miarę możliwości ugrupować DP do obrony w okrążeniu w ten sposób, aby była ułatwiona organizacja wyjścia z okrążenia /stworzenie odpowiedniego ugrupowania do wyjścia z okrążenia. O czym będzie mowa niżej/.

Wiele trudności przy organizacji dowodzenia spraw podporządkowanie poszczególnych dowódców i pododdziałów w związku z częstym pomieszczeniem się sztyków bojowych pododdziałów. Dla usprawnienia dowodzenia może wytworzyć się konieczność podporządkowania poszczególnych pododdziałów oddziałom nieorganicznym, a nawet bezpośrednio dey DP. Dowódca DP nie będzie w stanie postawić zadań bojowych do obrony w okrążeniu osobiście wszystkim dowódcom.

Większość dowódców otrzyma zadania bojowe przez oficerów sztabu DP.

Wytyczno odnośnie współdziałania najczęściej dea DP wyda w czasie stawiania zadań bojowych. Następnie wytyczne te będą uzupełnione rozkazami szczególnymi. Może też dea DP po zorganizowaniu obrony określonej wydać wytyczne do współdziałania w terenie osobiście deom podległym wyjeżdżając kolejno na poszczególne kierunki.

Współdziałanie z siłami głównymi znajdującymi się poza pierścieniem okrążenia organizuje wyższy dea.

Dla podtrzymania wysokiego stanu moralnego ducha dowódców i szeregowych należy dążyć, aby dey i oficerowie sztabów jak najczęściej posiadali bezpośrednią styczność z deami i szeregowymi podległymi oddziałów i pododdziałów.

Dla dowodzenia dywizją, należy w miarę możliwości wykorzystywać SD i PC, rozbudowane poprzednio w obronie, o ile nie będą one znajdować się zbyt blisko nowego przedniego skraju.

Jednocześnie należy dążyć do tego aby SD znajdowało się w pobliżu środka rejonu okrążenia i na kierunku głównego wysiłku.

Takie położenie SD ułatwi organizację łączności przewodowej dowodowej oraz łączność środkami radiofonnymi a jednocześnie zapewni ciągłość dowodzenia na wypadek włamania się nplc.

Przejście do obrony w okrążeniu spowoduje konieczność rozbudowy dodatkowych PO decy DP, głównie na poprzednich skrzydłach obrony i od tyłu, na kierunkach gdzie npl może skupić główny wysiłek przy próbach likwidacji okrążonych sił.

Z chwilą wykrycia głównego wysiłku nplc, decy DP przedodździ na PO znajdujący się na tym kierunku, aby móc osobiście obserwować i kierować walką na kierunku decydującym o wyniku walki.

Celem zapewnienia trwałości łączności przewodowej przy obronie w okrążeniu należy oprócz łączności przewodowej na kierunkach, stworzyć łączność przewodową pierścieniową.

Łączność z wyższym decy będzie utrzymywana za pomocą radiostacji oraz w miarę możliwości przy pomocy lotnictwa.

5. Prowadzenie walki w okrążeniu.

Wokół okrążenia LP zazwyczaj może nastąpić w tym czasie, gdy siły główne nplc będą już walczyć o zdobycie następnego pasa obrony. Nplc w dniu, w którym zaistniało okrążenie nie potrafi zazwyczaj sciągnąć poważniejszych sił, aby przystąpić natychmiast do likwidacji okrążonej LP i działania jego ograniczą się do zaciśnięcia pierścienia okrążenia. Dopiero na drugi dzień po dokonaniu w nocy przegrupowań i podciągnięciu odwodów, nplc będzie mógł przystąpić do likwidacji okrążonego.

W tym okresie walki decy DP powinien dążyć do utrzymania dogodnego dla obrony w okrążeniu przedniego skraju, lub też przywrócenia na niektórych odcinkach dogodnego przedniego skraju.

Dla obsadzenia dogodnego przedniego skraju, lub jego przywrócenia należy wykorzystać przydowoszyskim pierwszą noc po zaistnieniu okrążenia.

Często, gdy npl nie zdążył jeszcze zacieśnić pierścienia okrażenia i pierścienia na wymiary znacznie przekraczające możliwości obronne DP, należy obrać i obsadzić przedni skraj na następnej dogodnej rubieży, a na poprzedniej pozostawić czaty lub zorganizować wysunięte pozycje celem wprowadzenia npla w błąd, co do przebiegu właściwego przedniego skraju.

O ile npl jeszcze za dnia opanował na niektórych kierunkach dogodne na przedni skraj rubieże, należy nocnymi działaniami odzyskać te rubieże i umocnić je. Npl zazwyczaj nie zdąży jeszcze zorganizować trwałego pierścienia okrażenia i działania DP na poszczególnych kierunkach celem odzyskania dogodnego przedniego skraju mogą mieć pełne powodzenie.

Uderzenie na npla powinno być gwałtowne, niespodziewane i dlatego też zazwyczaj będą wykonywane bez uprzedniego artyleryjskiego przygotowania, lub po krótkiej, kilkominutowej nawale ogniowej artylerii.

Należy również wykorzystać w pełni pierwszą noc po zamknięciu przez npla pierścienia okrażenia, aby jak najszybciej uporządkować okrażone oddziały, przeprowadzić ostateczne przegrupowanie i przygotować manewr odwodów.

Wielkie znaczenie ma właściwa organizacja intensywnego rozpoznania, zwłaszcza organizacja wypadów nocnych i przenikanie w głąb ugrupowania npla, w celu otrzymania wiadomości, co do możliwości i przypuszczalnych zamiarów npla. W tym celu, a również dla dezorganizacji przegrupowań npla i utrudnienia mu natarcia może na organizować i przeprowadzać w ciągu nocy rozpoznanie walką.

Oddziały w ciągu nocy prowadzą intensywną pracę nad umocnieniem terenu, szczególnie na kierunkach, gdzie spodziewano jest główne uderzenie npla oraz w rejonie poprzednich skrzydeł i od tyłu. W miarę możliwości należy przystosować do obrony w okrażeniu poprzednio rozbudowane umocnienia, rozbudowując jednocześnie, nowe umocnienia oraz zapory przeciwczołgowe i przeciw piechocie.

Na drugi dzień po zamknięciu pierścienia okrażenia npl może przystąpić do likwidacji okrażonych sił przez uderzenie na jeden lub kilku kierunkach, celem rozcięcia sił obrońców na części i likwidacji ich częściami.

Utrata części terenu przez broniącą się w okrażaniu DP, szczególnie gdy opanowania przez npla rubieży na przednim skraju zapewnia mu wgląd w głąb pierścienia, może czasami zadecydować o wyniku walki w obronie. Dlatego też dca DP powinien przede wszystkim skupić wysiłek na utrzymanie tych rubieży, opanowanie których może naruszyć trwałość naszej obrony. Włamania npla na tych kierunkach powinny być natychmiast likwidowane kontratakami odwodów baonowych, pułkowych lub dywizyjnych, w zależności od siły npla w rejonie włamania.

Kontrataki odwodu pułkowego mogą być wsparte częścią odwodu pancernego dywizji.

Kontratak odwodu dywizyjnego powinien być również wsparty działaniem odwodu pancernego, o ile odwód pancerny nie jest w tym samym czasie użyty dla odparcia natarcia czołgów na innym kierunku.

Dowódca DP używając na kierunku włamania npla odwód do kontrataku, winien w miarę możliwości ^{natychmiast} odtworzyć odwód. W tym celu dca DP wyciąga z pododdziałów, oddziałów broniących się na kierunkach, gdzie npl nie uderza, część siły, stwarzając w ten sposób w swym rejonie nowy odwód, nową siłę uderzeniową zdolną do likwidacji ponownych włamań npla.

W wypadku jednoczesnego włamania npla na dwóch kierunkach, lub więcej, dca DP winien zdecydować, które włamanie stwarza większe niebezpieczeństwo i tam powinien skupić większość sił dla

likwidacji włamania. Na pozostałych kierunkach dca DP może dać rozkaz przejścia do czasowej obrony nowej rubieży i wesprzeć walkę na tych kierunkach OZap oraz siłami z nieatakowanych kierunków.

Po likwidacji włamania npla na kierunku najbardziej niebezpiecznym i odtworzeniu tam przedniego skraju, dca DP może podjąć próby likwidacji włamań npla na innych kierunkach. Takie działania najwygodniej jest przeprowadzić w nocy, ze względu na możliwości skrytego przegrupowania i możliwość zaskoczenia npla.

Kontratak siłami DP jednocześnie na kilku kierunkach jest niecelowy, ponieważ rozpraszamy siły i możemy nie uzyskać powodzenia na żadnym kierunku.

Dca DP powinien nie dopuścić do rozcięcia sił DP na części przez npla. W razie powstania zagrożenia odcięcia części sił od sił głównych DP i nie posiadania szans na likwidację tego zagrożenia przy pomocy kontrataków, należy dążyć do wyprowadzenia sił z rejonu przez nich bronionego w rejon broniony przez siły główne DP. W ten sposób uzyska się wzmocnienie sił broniących zasadniczej części rejonu okrążenia.

W żadnym wypadku nie należy dopuszczać do rozkawałkowania sił DP na części, co zmniejszy odporność poszczególnych części utrudni współdziałanie pomiędzy oddziałami, utrudni manewr siłmi, a przez to ułatwi nplowi likwidację poszczególnych części oddzielnie.

W czasie walki w okrążeniu, ze względu na ograniczoną ilość amunicji i bardzo ograniczone możliwości jej uzupełnienia, należy przestrzegać ścisłej dyscypliny ognia. Walka obronna DP w okrążeniu może być wsparta przez szczebel wyższy działaniem lotnictwa, ogniem artylerii/o ile DP nie jest oddalona od sił głównych na odległość przekraczającą zasięg artylerii/oraz kontratakami szczebla wyższego na kierunku broniącej się DP w okrążeniu.

Walka w okrążeniu jest najcięższym rodzajem działań bojowych. Niemniej zachowanie ustawicznej gotowości wojsk, ataka, aktywność, wytrwałość i upór w walce, umiejętne stosowanie manewru, zaskoczenie, osobisty przykład i waleczność dowódców i żołnierzy, wysoki stan moralno-polityczny są rękojmią powodzenia i osiągnięcia zwycięstwa również i w tym, tak skomplikowanym rodzaju działań bojowych.

III. Organizacja i wyjście DP z okrążenia.

1. Warunki w jakich może nastąpić wyjście z okrążenia i czynności zabezpieczające powodzenie wyjścia z okrążenia.

Wyjście z okrążenia wykonuje się na rozkaz przełożonego /wyjątek może być stanowić tylko wypadek, gdy z tych lub innych względów nie ma żadnej łączności z przełożonym/.

Mogą zaistnieć następujące warunki wyjścia z okrążenia:

- wyjście z okrążenia jest wykonywane wspólnymi siłami okrążonej DP i wojsk znajdujących się z zewnątrz pierścienia okrążenia przez uderzenie na zbieżnym kierunku,
- wyjście z okrążenia jest wykonywane zasadniczo siłami tylko okrążonej DP. Szcebel wyższy pomaga tylko przy pomocy lotnictwa i ognia artylerii lub wykonuje kontrataki o celu ograniczonym,
- wyjście z okrążenia DP jest wykonywane wyłącznie siłami wojsk znajdujących się z zewnątrz pierścienia okrążenia przez kontratak, lub przeciwuderzenie szcebla wyższego, celem odtworzenia położenia pierwotnego na odcinku sąsiadującym z okrążoną DP i połączenia się z okrążonymi siłami.

DP może otrzymać rozkaz na wyjście z okrążenia bezpośrednio po zaistnieniu okrążenia, kiedy npl nie zdążył jeszcze stworzyć silnego pierścienia okrążenia na wszystkich kierunkach, lub po pewnym okresie walki w okrążeniu, gdy obrona w okrążeniu spełnia swój cel i dalsza obrona DP w okrążeniu nie daje znacznych korzyści dla wojsk znajdujących się poza pierścieniem okrążenia.

W drugim wypadku wyjście z okrążenia, z powodu silnego pierścienia okrążenia jak również zewnętrznego pierścienia okrążenia, jest znacznie trudniejsze, wymaga dokładnego przygotowania i w zasadzie będzie wykonywane siłami DP przy współudziale sił znajdujących się poza pierścieniem okrążenia. Ten właśnie wariant będzie rozpatrzony w dalszej części wykładu.

Powodzenie wyjścia z okrążenia będzie w dużej mierze zależało od:

- właściwego wyboru kierunku wyjścia z okrążenia,
- właściwego wyboru czasu wyjścia z okrążenia,
- stworzenia przewagi sił na kierunku przełamania pierścienia okrążenia,
- uzyskania zaskoczenia i wprowadzenia npla w błąd, co do kierunku wyjścia z okrążenia,
- dokładnego zorganizowania współdziałania tak z wojskami działającymi na zewnątrz pierścienia okrążenia jak i wewnątrz DP, pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego,

- ciągłości i elastyczności dowodzenia,
- zdecydowanego działania ciał i pododdziałów, zachowanie wysokiej dyscypliny.

2. Organizacja wyjścia DP z okrążenia.

a/ Wybór kierunku głównego wysiłku.

Ogólnie kierunek wyjścia z okrążenia przeważnie zostaje wskazany przez przełożonego, zazwyczaj jednak po uprzednim zapoznaniu się z propozycjami decy. okrążonej DP.

Wybór kierunku wyjścia z okrążenia zależy od wielu czynników, a przede wszystkim od:

- ugrupowania npla, rozmieszczenia jego odwodów, szczególnie broni pancernej. Należy unikać wyjścia z okrążenia na kierunku, gdzie npla może z łatwością użyć dwóch odwodów dla uderzenia na skrzydła wychodzących z okrążenia jednostek,
- od kierunku uderzenia wojsk działających na zewnątrz pierścienia okrążenia. Najczęściej uderzenie wychodzącej z okrążenia DP powinno być wykonane na zbieżnym kierunku,
- od właściwości terenowych. Należy dążyć, aby teren zapewniał użycie wszystkich rodzajów wojsk, posiadał dostateczną ilość dróg dla marszu tyłów, artylerii, zabezpieczał w miarę możliwości skrzydła/skrzydło/ wychodzących z okrążenia wojsk/np. biegnąca równoległe do kierunku wyjścia rzeka lub jezioro zabezpiecza jedno ze skrzydeł przed uderzeniami npla/
- od możliwości zaskoczenia npla. Nie zawsze najkrótsza droga własnych wojsk jest najbardziej odpowiednia dla wyjścia z okrążenia, ponieważ na tym kierunku i npl będzie silniejszy i będzie spodziewał się uderzenia.

Tylko po szczegółowej analizie czynników wpływających na wybór kierunku wyjścia z okrążenia, można powziąć decyzję co do kierunku wyjścia z okrążenia.

b/ Czas wyjścia z okrążenia.

Najdogodniejszą porą do wyjścia z okrążenia jest noc lub warunki złej widoczności, jak mgła, deszcz, zamieć itp.

Wyjście z okrążenia w nocy lub w warunkach złej widoczności pozwala na:

- skryte przegrupowanie sił i przygotowanie przełamania;
- uzyskanie zaskoczenia.

W wielu wypadkach wyjścia z okrążenia jest możliwe prawie wyłącznie nocą lub w warunkach ograniczonej widoczności. Będzie to szczególnie aktualne w wypadku znacznej przewagi npla w technice bojowej, a zwłaszcza w lotnictwie. W nocy nie jest również konieczne wykonywanie artyleryjskiego przygotowania, co jest szczególnie ważne, gdy posiadamy małą ilość amunicji.

Niemniej jednak, sytuacja bojowa może podyktować wyjście z okrążenia również w porze dziennej. Sytuacja taka zaistnieje:

- w wypadku konieczności skoordynowania wyjścia z okrążenia z działaniami wojsk, walczących poza pierścieniem okrążenia;
- gdy niemożliwe jest zakończenie przegrupowania do końca nocy;
- gdy zachodzi konieczność jak najszybszego wyjścia z okrążenia w celu niedopuszczenia do wzmocnienia przez npla pierścienia okrążenia.

/ustala/

Czas wyjścia z okrążenia ostatecznie najczęściej przełożony dea.

C/ Ugrupowanie bojowe DP.

Doświadczenia Armii Radzieckiej wykazały, że przy wyjściu z okrążenia ugrupowanie bojowe DP powinno składać się z następujących grup:

- grupy uderzeniowej,
- grupy, lub dwóch grup zabezpieczenia skrzydeł,
- grupy tyłów,
- dywizyjnej grupy artylerii,
- grupy osłony,
- odwodów: ogólnego, ACP panc, CPanc, saperskiego, CZap.

Grupa uderzeniowa:

Powodzenie przy przełamaniu pierścienia okrążenia i wyjściu DP z okrążenia zależy przede wszystkim od powodzenia grupy uderzeniowej.

Grupa uderzeniowa ma za zadanie przełamać pierścień okrążenia na całą głębokość/ew. i pierścień zewnętrzny/tworząc w ugru-

powaniu npla korytarz o szerokości minimum 3 km / aby chociaż w pewnej mierze zabezpieczyć wychodzące w ślad za grupą uderzeniową pododdziały przed ogniem na wprost artylerii i skutecznym ogniem broni maszynowej. Dlatego też do grupy uderzeniowej należy wyznaczyć od 1/2 do 2/3 całości sił/ do grupy uderzeniowej należy przydzielić większość czołgów i artylerii/.

Przy wyznaczeniu oddziałów i pododdziałów w skład grupy uderzeniowej należy dążyć z jednej strony do tego, aby wykonać jak najmniejsze przegrupowania, z drugiej zaś strony, aby oddziały wchodzące w skład grupy uderzeniowej składały się z organicznych pododdziałów, były jak najmniej pomieszane, co znacznie ułatwi dowodzenie.

Grupa zabezpieczenia skrzydeł:

Dla zabezpieczenia skrzydeł wychodzącej z okrążenia DP, a przede wszystkim zabezpieczenia wyjścia z okrążenia tyłom i artylerii, wydziela się grupę, zabezpieczenia skrzydeł, a przy zagrożeniu obu skrzydeł dwie takie grupy. Jest ona podporządkowana dcy DP lub, do chwili obsadzenia rubieży obronnych na skrzydłach, dcy grupy uderzeniowej.

Siła grup do zabezpieczenia skrzydeł zależy przede wszystkim od siły npla na skrzydłach, od rozmieszczenia odwodów npla i wynosi przeciętnie od wzmocnionej kompanii do baonu.

Grupa zabezpieczenia skrzydeł może mieć również zadanie poszerzenia wyłomu dokonanego przez grupę uderzeniową.

Grupa tyłów składa się z tyłów DP i tyłów pułków i wychodzi z okrążenia zaraz za grupą uderzeniową.

Dywizyjna grupa artylerii wykorzystując istniejące drogi posuwa się skokami między grupą uderzeniową a grupą osłony, w miarę możliwości zatrzymując się na krótko, celem wsparcia ogniem walki poszczególnych grup.

Grupa Osłony.

Dla obrony rejonu zajmowanego przez DP w okrążeniu, do chwili przełamania pierścienia okrążenia przez grupę uderzeniową i wyjścia z okrążenia pozostałych elementów ugrupowania, tworzy się grupę osłony.

Dopiero po wyjściu przez ~~określony~~ ~~wybranych~~ ~~elementów~~ ugrupowania, wychodzi grupa osłony, pełniąc jakby zadanie arizgardy.

Odwody posuwają się w środku ugrupowania w gotowości do wsparcia walki poszczególnych grup.

3. Użycie poszczególnych rodzajów wojsk.

Piechota.

Ze względu na to, że przełamanie pierścienia okrażenia najczęściej odbywa się w nocy, piechota staje się główną siłą przełamującą.

Grupa uderzeniowa często rozpoczyna atak bez artyleryjskiego przygotowania/ celom zaskoczenia npla/. Piechota w tym wypadku atakuje nie prowadząc ognia i walką wręcz niszczy npla. Piechota działając w nocy toruje drogę dla wszystkich innych rodzajów wojsk.

Przy wyjściu z okrażenia w dzień, działanie piechoty w grupie uderzeniowej jest podobne do działania w natarciu, a w grupie osłony - do działania przy wycofaniu się z walki.

Artyleria.

Podział artylerii w grupie przy wyjściu z okrażenia w zasadzie nie różni się od organizacji w okresie obrony w okrażeniu. O ile w skład grupy uderzeniowej wejdą dwa pułki, to każdy z pułków zachowa PGA. Również grupę osłony powinna posiadać grupę artylerii.

Pułkowe grupy w czasie wyjścia z okrażenia wykorzystują się w całości do wykonania nawały/ o ile będzie przewidziana/ oraz do KZO na 1-2 rubieżach, a następnie nie mniej niż 50% PGA będzie podporządkowana baonom, jako działa towarzyszące.

Dla wsparcia grupy/grup/ zabezpieczenia skrzydeł najościeliej nie tworzy się specjalnej grupy artylerii. Działania jej będą wsparte przez DGA oraz PGA grupy uderzeniowej. DGA wspiera działania poszczególnych grup i odwodów. Podział artylerii nie może być równomierny.

Większość artylerii wejdzie w skład grupy uderzeniowej i DGA.

Znaczna część artylerii przeciwpancernej powinna być użyta przede wszystkim do działania w grupie zabezpieczenia skrzydeł.

Należy również zachować AOPpancy, który w miarę potrzeby może być użyty do zasilania pozostałych grup, ale najczęściej będzie użyty do odparcia kontrataków npla z czołgami na skrzydła wychodzącej z okrążenia DP i wzmocnienia w ten sposób pododdziału grupy osłony.

Czołgi i działa pancerne.

Chociaż wyjście z okrążenia nosi charakter działań zaczepnych, jednak ilość czołgów posiadanych przez DP będzie jak w obronie. Stąd też małe nasycenie bronią pancerną.

Większość czołgów i dział pancernych należy przydzielić do grupy uderzeniowej, ze względu na konieczność zwiększenia siły uderzenia.

Również należy przydzielić czołgi i działa pancerne do grupy osłony, ze względu na ruchomy charakter działania grupy osłony i wykonywanie przez nią działań demonstracyjnych.

Celowe jest również zachowanie odwodu pancernego, który może być użyty do rozwinięcia powodzenia grupy uderzeniowej, względnie dla odparcia kontrataków/ szczególnie na skrzydła/.

Przy wyjściu z okrążenia w nocy, czołgi zazwyczaj/szczególnie w okresie przełamania pierścienia/ nie wysuwają się przed piechotę, a posuwają się w jej ugrupowania, wspierając natarcie ogniem.

Saperzy.

Saperzy w okresie wyjścia z okrążenia powinni przede wszystkim niemożliwić nplowi przełamanie rubieży obronnych stanowisko nielicznej grupy osłony i zapewnić jej możliwość oderwania się od npla.

Saperzy działający w grupie osłony:
- umacniają rejon obrony na kierunkach działania grupy osłony,

~~przebiegają niszczenia, a następnie dokonują niszczenia na~~

- drodze odejścia grupy osłony,
- dokonują minowania skrzydeł i kolejnych rubieży obrony,
- organizują przejścia wycofujących się pododdziałów przez system zapór,
- biorą udział w walce z czołgami npla.

Część zapasów należy przydzielić do grupy uderzeniowej, w składowie której saperzy:

- prowadzą rozpoznanie saperskie na kierunku przełamania,
- pomagają w przygotowaniu podstaw wyjściowych,
- wykonują przejścia w zaporach własnych/ o ile takie są na kierunku wyjścia z okrążenia/,
- pomagają w zabezpieczeniu drogowym przede wszystkim dla artylerii i tyłów.

Ławosze tworzy się OZap, który przede wszystkim używa się do odparcia kontrataków npla często wspólnie z AOPpano i OPano.

Odwodowi saperskiemu/ który zazwyczaj się tworzy/ nie stawia się konkretnych zadań. Zadania dla niego wypływają w toku samej walki - najczęściej będą to zadania naprawy dróg, mostów, wykonania dróg na przełaj.

b/ Działania demonstracyjne.

W celu wprowadzenia npla w błąd co do właściwego kierunku wyjścia z okrążenia oraz w celu odciągnięcia odwodów npla z tego kierunku, dca DP siłami grupy osłony może przeprowadzić działania demonstracyjne.

Najczęściej pododdziały wykonujące działania demonstracyjne mają za zadanie opanować określoną rubież na przednim skraju ugrupowania bojowego npla, a następnie wycofać się na uprzednio zajmowaną rubież. Tego rodzaju działania będą odpowiednio skoordynowane w czasie z właściwym przełamaniem pierścienia okrążenia/ będą wykonywane wcześniej od właściwego uderzenia/ i wykonywane zazwyczaj na kierunku przeciwnym kierunkowi właściwego przełamania.

Chodzi tutaj o zmuszenie npla do przegrupowania odwodów na kierunek działań demonstracyjnych przed rozpoczęciem natarcia przez grupę uderzeniową.

O ile grupa osłony posiada znaczną ilość sił, zadaniem działania demonstracyjnego może być przełamanie pierścienia okrążenia na innym kierunku i ściągnięcia na siebie nie tylko odwołów, ale i głównych sił npla.

Działania demonstracyjne powinny być wykonane śmiało i zdecydowanie. Siły i środki używane do tych działań będą ograniczone. Niemniej muszą być na tyle duże, by wytworzyć u npla przekonanie, że działają główne siły okrążonego ugrupowania. Dlatego też działania demonstracyjne powinny być wsparte silnym ogniem artylerii i czołgami.

e/ Organizacja współdziałania.

Podstawą do organizacji współdziałania są:

a/ Wytyczne przejęzonego, dotyczące:

- sposobu, czasu i kierunku działania wojsk na zewnątrz pierścienia okrążenia,
- sposobu i czasu działania lotnictwa i artylerii z zewnątrz na korzyść okrążonej DP,
- określenie sposobu łączności i sygnałów pomiędzy okrążoną DP a wojskami działającymi na zewnątrz na cały okres walki o wyjście z okrążenia, w tej liczbie także i na czas przejścia przez zewnętrzny pierścień okrążenia i front wojsk własnych.

b/ Decyzja decy okrążonej DP:

Przy organizacji współdziałania na okres przygotowania wyjścia z okrążenia dca DP powinien wskazać:

- w jakim czasie, jakimi drogami przegrupowują się pododdziały na podstawę wyjściową do wyjścia z okrążenia,
- sposób działania pododdziałów pozostałych dla osłony przegrupowania/ zwiększenia ich aktywności/, jakimi środkami będą one wsparte,
- rozmieszczenie odwołów i sposób ich działania na wypadek przejścia npla do natarcia na jednym z kierunków w czasie przegrupowania,

- sposób wykonania uderzenia demonstracyjnego, kto będzie wspierał działania demonstracyjne, sposób zachowania się w tym czasie innych pododdziałów,
- sposób wykonania artyleryjskiego przygotowania/ o ile będzie wykonane/ i działania innych rodzajów wojsk,
- czas i sposób wykonania przejść w zaporach npla.

Przy organizowaniu współdziałania na okres wyjścia z okrążenia dca DP powinien wskazać:

- zadania oddziałów deblokujących starszego dcy/jeżeli jest przewidziane ich działanie/,
- sposób działania grupy uderzeniowej, czas wyruszenia do ataku, sposób przejścia przez zapory npla, sposób działania czołgów w czasie ataku, sposób artyleryjskiego wsparcia ataku,
- sposób działania grupy zabezpieczenia skrzydeł, kierunek posuwania się pododdziałów wydzielonych do zabezpieczenia skrzydeł, jakie rubieże bezpośrednio na skrzydłach wylomu zdobyć i umocnić i jakimi siłami, sposób wsparcia grupy zabezpieczenia skrzydeł,
- sposób działania grupy uderzeniowej po przekłamaniu pierścienia okrążenia,
- kiedy, jakimi drogami i w jakiej kolejności rozpoczną ruch grupa tyłów, DGA, odwody,
- możliwe kierunki kontrataków npla i sposób ich odparcia,
- jakie kolejne rubieże na skrzydłach powinna umacniać grupa osłony skrzydeł,
- sposób zabezpieczenia działań poszczególnych grup przez artylerię i lotnictwo,
- czas rozpoczęcia odejścia grupy osłony, na jaki sygnał rozpocznie odejście, jakie kolejne rubieże obsadza,
- sposób wykonania niszczeń z chwilą wycofania się grupy osłony,
- sposób działania grupy osłony jako ariergardy po przejściu jej przez wylom,
- na czyj rozkaz i kiedy odchodzą pododdziały zabezpieczające skrzydła wylomu po przejściu przez wylom wszystkich oddziałów

DP, komu one zostają podporządkowane po odejściu z zajmowanych rubieży,
- oraz szereg innych wskazówek charakterystycznych dla konkretnej sytuacji.

Od należytego zgrania wysiłków poszczególnych oddziałów i rodzajów wojsk w znacznym stopniu zależy powodzenie DP przy wyjściu z okrążenia.

f/ Dowodzenie i łączność:

Dca DP w czasie wyjścia z okrążenia nie pułkami, a poszczególnymi grupami. Dcy zaś poszczególnych grup dowdzą pododdziałami wchodzącymi w skład poszczególnych grup. Bezwzględnie, należy dążyć, aby dowódcami poszczególnych grup, byli dcy pułków, którym podlegałyby pododdziały organicznie danego pułku. Jeżeli w skład grupy uderzeniowej wejdą dwa pułki, to dca DP osobiście dowodzi grupą uderzeniową. Ponieważ grupa osłony będzie zazwyczaj składać się z pododdziałów różnych pułków celowe jest na dce tej grupy wyznaczyć zastępcę dcy DP.

Do takiej organizacji dowodzenia powinna być dostosowana i łączność. Podstawowym rodzajem łączności jest radio. Łączność przewodowa powinna być oparta na osi łączności, którą ciągnie za sobą grupa uderzeniowa. Również szeroko wykorzystuje się łączność środkami ruchomymi.

Bardzo często na okres wyjścia z walki dca DP, wysłał oficerów sztabu do poszczególnych grup.

4. Prowadzenie walki przy wyjściu z okrążenia.

Okres przygotowawczy do wyjścia z okrążenia jest niezmiernie skomplikowany. Przegrupowanie wojsk do wyjścia z okrążenia odbywa się w warunkach intensywnej walki obronnej w okrążeniu. Potrzeba wydzielenia jak największej ilości sił i środków do grupy uderzeniowej oraz stworzenia grup zabezpieczenia skrzydeł i odwodów kosztem wojsk prowadzących intensywne walki obronne, przy równoczesnym zachowaniu dotychczasowego położenia i niedopuszczenia do wykrycia przez npla przegrupowań, stanowi jedną z najbardziej specyficznych cech organizacji wyjścia z okrążenia.

Dotychczasowe natężenie walki na przednim skraju pierścienia osiąga się przez:

- stosowanie szerokiego manewru ogniem artylerii,
- wzmożenie aktywności działania pododdziałów grupy osłony,
- działanie odwodów w razie potrzeby na kierunkach, które zostały osłabione i gdzie npl w czasie przegrupowania DP zdołał się włamać.

Skrytość przegrupowania osiąga się przez:

- przeprowadzenie go w warunkach złej widoczności,
- wykonanie w miarę możliwości jak najmniejszych i jak najprostszysz przegrupowań.

Doa DP osobiście i przez swój sztab kieruje przegrupowaniem i kontroluje czas zajęcia podstaw wyjściowych, zwracając główną uwagę na skrytość.

Uderzenie DP celem przełamania pierścienia okrażenia może być poprzedzone uderzeniem demonstracyjnym/ zazwyczaj, wykonywanym 1-2 godziny przed uderzeniem właściwym/ Uderzenie demonstracyjne powinno być silnie wsparte ogniem artylerii. O ile wyjście z okrażenia jest wykonywane za dnia, działanie demonstracyjne należy osłonić dymami, aby npl nie mógł wykryć siły uderzenia.

Uderzenie celem przełamania pierścienia okrażenia, o ile będzie wykonywane za dnia, poprzedzone będzie zazwyczaj artyleryjskim i lotniczym przygotowaniem. W miarę możliwości, o ile pozwala na to zasięg/ w artyleryjskim przygotowaniu przełamania weźmie udział część artylerii wyższego szczebla, obejmując przede wszystkim artylerię i odwody npla. Artyleryjskie przygotowanie powinno być silne, gwałtowne, ale krótkie, aby npl nie mógł na czas przedsięwziąć środków celna uniemożliwienia wyjścia DP z okrażenia.

W DPA samym czasie, w jakim będzie uderzała okrażona, DP, wojska znajdujące na zewnątrz pierścienia okrażenia mogą również wykonać uderzenie na kierunku zbieżnym, jeśli jest to przewidziane w planie walki starszego dcy.

O ile DP będzie wychodziła z okrażenia w nocy, celem zaskoczenia npla, wyjście może się odbyć bez przygotowania artyleryjskiego.

W tym wypadku piechota, dopóki jej atak nie zostanie wykryty przez npla, atakuje nie prowadząc ognia, niszcząc npla wręcz. Po wykryciu przez npla naszego ataku i zawiązaniu się walki ogniowej, artyleria natychmiast rozpoczyna prowadzenie ognia, wspierając natarcie piechoty.

Powodzenie w czasie wyjścia z okrążenia w znacznym stopniu zależy od szybkości przełamania pierścienia okrążenia przez grupę uderzeniową i szybkości wyjścia całości sił DP przez utworzony wyłom, tak, aby npl nie zdążył ściągnąć na ten kierunek sił z innych kierunków i odwodów.

W wypadku słabnięcia tempa natarcia, należy natychmiast wprowadzić drugi rzut lub odwód grupy uderzeniowej a w razie potrzeby dca DP powinien wzmocnić natarcie grupy uderzeniowej wprowadzeniem odwodu ogólnego i pancernego dywizji.

Pododdziały wchodzące w skład grupy/grup/ zabezpieczenia skrzydeł, ugrupowane będą zazwyczaj za skrzydłami grupy uderzeniowej. W miarę posuwania się grupy uderzeniowej, grupa zabezpieczenia skrzydeł częścią sił obsadza kolejno dogodne rubieże na skrzydłach powstającego wyłomu, zabezpieczając w ten sposób pododdziały wychodzące z okrążenia w ślad za grupą uderzeniową przed kontratakami npla na skrzydła.

W razie konieczności pododdziały zabezpieczające skrzydła po wykonaniu wyłomu przez grupę uderzeniową poszerzają wyłom, opanowując dogodne dla obrony rubieże na skrzydłach wyłomu.

W miarę dalszego natarcia grupy uderzeniowej, kolejne pododdziały grupy zabezpieczenia skrzydeł obsadzają następne rubieże na skrzydłach, osłaniając powstający w ugrupowaniu npla korytarz.

Grupę tyłów z rannymi należy wyprowadzać z okrążenia natychmiast w ślad za grupą uderzeniową.

W czasie wyjścia z okrążenia, powstaje trudność wyprowadzenia artylerii, biorąc pod uwagę małą ilość dróg i konieczność wsparcia ogniem walki poszczególnych grup.

Należy dokładnie przemyśleć i zorganizować ruch artylerii, dążąc aby przynajmniej połowa artylerii stale wspierała walkę poszczególnych grup.

Z chwilą wykrycia wyjścia DP z okrażenia, npl niezwłocznie przejdzie do natarcia, celem złamania oporu pododdziałów osłony i zniszczenia oddziałów, które nie zdały wyjść z pierścienia okrażenia.

Może zdarzyć się, że pododdziały grupy osłony na jednym z kierunków nie będą w stanie powstrzymać natarcia przez nakazany okres czasu. W tym wypadku dca DP powinien użyć swoich odwodów/odvodu/ celem wykonania kontrataku na nacierającą npl lub celem wzmocnienia pododdziałów osłony na tym kierunku.

Pododdziały osłony w miarę posuwania się grupy uderzeniowej i wychodzenia z okrażenia oddziałów DP, przechodzą do obrony na kolejnych zawczasu przygotowanych rubieżach, zmniejszając przez to stopniowo brniony pierścień i zbliżając się do korytarza utworzonego w pierścieniu przez grupę uderzeniową. Z chwilą wejścia w korytarz ostatnich pododdziałów innych grup, rozpoczyna się odejście z ostatniej rubieży grupa osłony. Od tej chwili grupa osłony spełnia rolę ariergardy i działa na zasadach działania ariergardy.

Pododdziały zabezpieczające skrzydła korytarza odchodzą, z brnionych przez nich rubieży z chwilą wyjścia na jej wysokość grupy osłony i zazwyczaj dołączają do grupy osłony, wzmacniając ją przez to, lub też odchodzą do odwodu dcy DP.

Saperzy w miarę posuwania się pododdziałów czołowych grupy uderzeniowej naprawiają istniejące drogi i wykonują drogi na przełaj, zabezpieczając szybkie wyjście z okrażenia. W miarę potrzeby, do wykonania prac drogowych należy przydzielić do pomocy saperom piechotę.

W przestrzeni poza pierścieniami okrażenia DP wykonuje ubezpieczony marsz odwrotowy w przewidywaniu boju spotkaniowego.

30

O ile wojska znajdujący się na zewnątrz pierścienia okrażenia wykonują zbieżne uderzenia i przełamują zewnętrzny pierścień okrażenia, to zadanie DP w czasie wyjścia z okrażenia jest znacznie ułatwione.

O ile przełamanie zewnętrznego pierścienia okrażenia będzie wykonywane wspólnym wysiłkiem DP i wojsk znajdujących się poza pierścieniem okrażenia, to dca DP może liczyć przede wszystkim na silne wsparcie artylerii i nie będzie zmuszony do rozwinięcia siły swej artylerii. Umożliwi to wykonanie uderzenia celem przełamania zewnętrznego pierścienia z marszu lub po krótkim przygotowaniu.

DP po wyjściu z okrażenia będzie zazwyczaj odprowadzany do odwodu dcy KA lub Armii celem uporządkowania się.

Wnioski ogólne.

1. Okrażenie może nastąpić we wszystkich rodzajach walki w wyniku niekorzystnego rozwoju sytuacji bojowej.
2. Cel walki w okrażeniu zależy przede wszystkim od rodzaju walki w jakim zaistniało okrażenie i zamiaru operacyjnego wyższego dowódcy.
3. DP średnio broni rejonu o obwodzie około 25 km i jest zazwyczaj ugrupowana w jednym rzucie, posiadając silne odwody: ogólny, AOPpanc, OPanc, OZap, odwód saperski.
4. Artyleria do ognia pośredniego i artyleria przeciwlotnicza będą zorganizowane w grupach artyleryjskich i rozmieszczone na kierunkach zagrożenia przez czołgi npla.
5. O powodzeniu walki w okrażeniu decyduje w znacznym stopniu wysoki stan moralno-polityczny.
6. Działania DP przy obronie w okrażeniu winna cechować dużą aktywność. Należy dążyć do wykorzystania wszystkich możliwych środków celem kontratakowania npla.
7. Wyjście z okrażenia wykonuje się na rozkaz przełożonego.
8. Powodzenie DP przy wyjściu z okrażenia zależy przede wszystkim od dokładnego rozpoznania ugrupowania bojowego npla, od wyboru właściwego ^{kierunku} wyjścia z okrażenia, od dokładnego zorganizowania współdziałania, tak między okrażo-

na DF a wojskami znajdującymi się na zewnątrz pierścienia okrążenia, jak i wewnątrz DF, od stopnia zaskoczenia npla, od uzyskania znacznej przewagi na kierunku przełamania pierścienia okrążenia i wreszcie od zdecydowanego, śmiałego działania dołów i oddziałów.

9. Na podstawie doświadczeń Armii Radzieckiej ugrupowanie DF przy wyjściu z okrążenia powinno składać się z grup: uderzeniowej, zabezpieczenia skrzydeł, czołwy, artylerii, tyłów, odwodów /ogólnego, zapasowego, czołwego, czołowego, czołowego, zapasowego/.
10. Przy wyjściu z okrążenia doła DF powinien stale dbać o tempo natarcia. Tylko szybkie i zdecydowane działanie pozwoli na wyprowadzenie całości sił z okrążenia bez znacznych strat.

Żołnierz Wojska Polskiego ma wszystkie warunki ku temu, aby zwycięsko wychodzić z tak trudnego rodzaju walki, jakim jest obrona w okrążeniu i wyjście z okrążenia.

Warunki ku temu są:

- wysoki stan moralno-polityczny żołnierza Wojska Polskiego, wojska kraju budującego socjalizm. Żołnierz Wojska Polskiego wychowuje się i szkoli w oparciu o najbardziej przedującą jedynie naukową teorię marksizmu-leninizmu,
- przedujące uzbrojenie i wyposażenie Wojska Polskiego dzięki wszechstronnemu rozwojowi gospodarczemu Polski Ludowej, pomocy kraju socjalistycznego - Związku Radzieckiego,
- stale rosnący poziom wyszkoleniowy dołów, sztabów, oddziałów i pododdziałów Wojska Polskiego, korzystających z bogatych doświadczeń Armii Radzieckiej oraz z przedującą Stalinowskiej nauki wojennej.

WYKONAŁ
ST. WYKŁADOWCA T.O.

B. L. U. S.
ppłk.

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK II KURSU

SPRASSER
ppłk.

odbito 170 egz.

Na 42 matr. 1 egz. na 22 ark.
Egz. Nr. 1 - 2 Sztab Gen. Zarząd I i XI
Egz. Nr. 3 - 4 A.W.P.
Egz. Nr. 5 W.A.T.
Egz. Nr. 6 W.S.P.
Egz. Nr. 7 K.B.W.
Egz. Nr. 8-10 Archiwum
Egz. Nr. 11-170 Biblioteka Tajna
Wyk. ppłk. PLUS
Druk. Główna Nr. ks. 277/Wyszk
Dnia 20.02.1953 r.

